

Hofors Kommun

Budget 2025, plan 2026–2027

Hofors kommun

Innehållsförteckning

1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	3
2 Sammanfattning av budget 2025 och plan 2026–2027	3
3 Inledning	5
4 Organisation	6
5 Styrning- och ledning i Hofors kommun.....	7
5.1 Styrmodell.....	7
5.2 Kommunövergripande mål för planperioden	9
6 Förutsättningar för Hofors kommun 2025–2027	11
6.1 Samhällsekonomin	11
6.2 Utdebitering.....	11
6.3 Skatteintäkter och generella bidrag.....	11
6.4 Befolkningsutveckling	12
7 Budgetprocess	13
7.1 Budgetprocessen	13
7.2 Känslighetsanalys.....	14
8 Ekonomiska målsättningar	14
8.1 God ekonomisk hushållning.....	14
8.2 Resultatkravet.....	15
8.3 Prognos årets resultat 2024.....	15
8.4 Nettokostnadsutveckling	15
8.5 Soliditetsutveckling.....	16
8.6 Investeringar och lån.....	16
9 Ekonomiska styrdokument.....	17
9.1 Resultatbudget.....	17
9.2 Balansbudget	18
9.3 Investeringsbudget	19
9.4 Finansieringsbudget.....	20
9.5 Driftbudget nämnder och styrelse.....	21
10 Personalöversikt.....	21

1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

I en orolig tid är det viktigare än någonsin att människor känner att de kan lita på samhället och det offentliga. Våra barn och unga måste kunna känna hopp och framtidstro. I Hofors kommun ska invånarna inte ställas mot varandra, alla ska känna att de behövs. Det finns tydliga förväntningar på alla men man ska också få det stöd man har rätt till och behöver. När man på ålderns höst behöver omsorg ska man veta att den finns där och barn ska få den utbildning de har rätt till.

Ett starkt hållbarhetsarbete är nödvändigt för en ljus framtid. En trygg och hållbar framtid är en förutsättning för ett samhälle som håller ihop. När omvärlden är orolig måste samhället vara starkt. Hofors kommun ska tillsammans med civilsamhället, föreningar och näringsliv skapa goda förutsättningar för att Hofors kommun fortsätter vara en bra plats att bo, verka och leva på. Vi måste dock alla jobba tillsammans. Vi ska leva ett gott liv men inte försämma förutsättningarna för kommande generationer. För att kunna ta oss igenom de utmaningar som står för dörren behöver vi ha fler breda politiska lösningar. Det är inte tid för splittring och polarisering, vi behöver mer samsyn och tillit till varandra. Här ska alla känna sig välkomna. Socialdemokraterna, Liberalerna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna har lagt en budget för en trygg och hållbar framtid. En stark välfärd, ett tryggt, jämlikt och hållbart samhället tar Hofors framåt.

Tomas Isaksson

Kommunstyrelsens ordförande

2 Sammanfattning av budget 2025 och plan 2026–2027

I år dämpas inflationen i flertalet av världens ekonomier och stabiliseras nära inflationsmålen, vilket får flera centralbanker att sänka styrräntorna. Det gör att den globala efterfrågan gynnas, men stimulansen blir liten jämfört med föregående års åtstramning. De högre prisnivåerna ligger kvar och det tar tid innan räntesänkningarna ger full effekt, den globala tillväxten tar därför fart först 2025. BNP-tillväxten i Sverige dämpades mer än i stora delar av omvärlden 2022–2023, mycket beroende på högre räntekänslighet. Den lägre inflationstakten i år gjorde att Riksbanken redan vid sitt maj-möte sänkte styrräntan och vi räknar med ytterligare tre sänkningar under året. Svensk ekonomi har legat före andra länder i nedgångsfasen och vi räknar därför med en tidigare uppgång, men det kommer ändå att dröja till 2025 innan de lägre räntorna slår igenom och tillväxten tar fart ordentligt. I år blir löneökningstakten högre än inflationen, något som får hushållens reallöner att öka. Tillsammans med uppdämda konsumtionsbehov, bidrar reallöneutvecklingen till en högre hushållskonsumtion. Dessutom blir hushållens ränteutgifter lägre och det lägre ränteläget bidrar dessutom till att kreditgivningen blir mindre stram. Många arbetsgivare har behållit den fasta personalen så länge som möjligt, till skillnad från vid tidigare konjunkturedgångar.

Minskningen av antalet arbetade timmar dämpar lönesumman rejält i år. Trots ovanligt stora pensionsinkomster, till följd av högt prisbasbelopp (i likhet med 2023) ökar skatteunderlaget 2024 mycket svagt. Åren 2025–2027 beräknas skatteunderlaget växa något snabbare än det historiska genomsnittet, till följd av en stor ökning av antalet arbetade timmar. I reala termer minskar skatteunderlaget både 2023 och 2024 av en kombination av hög inflation och svag nominell skatteunderlagstillväxt 2024. Prisökningarna beror främst på ökade kostnader för avtalspensioner. Det dröjer till 2025 innan skattunderlaget realt sett överträffar 2022 års nivå. Även om skatteunderlaget i reala termer stärks ytterligare 2026 och 2027 beräknas köpkraften 2027 vara klart under den nivå som hade getts av en historisk trend.

Befolkningsförändringarna kommande tio år får stora effekter. De flesta kommuner och regioner är vana vid att befolkningen ökar. Det har lett till snabbt ökande skatteintäkter. Befolkningsökningen har dessutom bidragit till höga rea- och exploateringsinkomster som delfinansierat investeringarna i de kommuner som

växer. Redan under pandemin märktes en svagare befolkningsutveckling, som många räknade med var tillfällig. Vid 2023 års slut visade det sig att fertiliteten blev den lägsta sedan den började mätas i Sverige 1749. Detta kombinerat med relativt låg invandring och att Skatteverket rensat i sina register gjorde att 193 av Sveriges kommuner minskade sitt invånarantal 2023. Efter många år med kraftig befolkningsökning där arbetet i flera kommuner varit inriktat på tillväxt, kan inställningen fortfarande på många håll vara att kommunen inte växt 2023 till följd av lågkonjunkturen och stoppet i bostadsbyggandet. Det kan ta tid att inse att detta är inte tillfälligt. När Statistiska centralbyrån i slutet av april presenterade sin nya befolkningsframskrivning visar den att 2023 är början på det nya normala. Jämfört med den befolkningsframskrivning SCB gjorde 2023 är befolkningstillväxten i årets prognos mer än halverad de närmaste tio åren. Antalet barn och unga beräknas minska med 200 000 fram till 2033. Det kommer alltså inte bara att bli svagare skatteintäkter än många räknat med utan det innebär också betydligt mindre behov av förskola, skola, barnomsorg, förlossningsverksamhet samt MVC och BVC. Samtidigt ökar antalet personer över 80 år i stort sett i samma takt som i tidigare prognoser. Förändringen innebär att resurser kommande år måste ställas om från verksamheter riktade mot barn och unga till verksamheter riktade mot äldre.

Det är en grundläggande förutsättning för Hofors kommun att ha en stabil ekonomi för att klara sina åtaganden gentemot kommunens invånare och för att kunna genomföra kommande satsningar. Kommunens koncernbolag, som är en viktig del av denna förutsättning, ska också uppvisa positiva resultat under planperioden.

År 2025 uppgår kommunens ekonomiska utrymme, i form av skatter, bidrag och finansnetto, till 743,9 mnkr. Av detta utrymme har 729,7 mnkr fördelats i slutliga ramar vilket är 26 mnkr högre än budget 2024. Ett resultat på 14,0 mnkr har budgeterats.

Befolkning

För 2025 ligger 9 370 invånare till grund för skatteintäkterna. För 2026–2027 förväntas befolkningen enligt SCB prognosen att vara lägre. Kommunen har tillämpat en försiktighetsprincip och bedömer att följa SCB:s siffror som information men en egen prognos baserat på utfallet under de senaste åren har genomförts.

Utdebitering

Skattesatsen är beräknad till 22,86 kronor för 2025 det vill säga oförändrad i förhållande till 2024.

Kommunens verksamhet

Kommunen har som mål att årligen generera ett överskott på minst 1% av skatteintäkterna och generella bidrag. Det budgeterade resultatet för 2025 ligger på 14,0 mnkr.

Nämndernas driftsramar i budget 2025 är följande:

Nämnd	Budget 2025
Kommunfullmäktige	4,1
Kommunstyrelsen	133,0
Barn- och utbildningsnämnden	266,9
Socialnämnden	291,7
Västra Gästrikland Samhällsbyggnadsnämnd	8,0
Finansförvaltningen	26,0
Total	729,7

Under 2025 måste alla nämnder vidta åtgärder för att anpassa verksamheterna till ökade behov och utmaningar. Under budgetarbetet ska varje nämnd prioritera i egen budget med besparingsåtgärder för att komma inom den ram som blivit tilldelad samt göra konsekvensbeskrivningar av åtgärderna.

Årets resultat

Helårsprognos efter april månad ser ut att gå mot ett underskott på 25,4 mnkr mot resultat och 32,4 mnkr lägre än beslutad budget. Nämndernas budgetavvikelse ligger på 42,8 mnkr. En av anledningarna till detta är att många åtgärder för att få ekonomi i balans är ogenomförda eller försenade. I samband med byggnationen av nytt äldreboende så har man funnit arsenik i marken och saneringskostnaden beräknas bli 13 mnkr, vilket är med i resultatet, men kommer att hanteras som synnerliga skäl i balanskravsresultatet. Alla nämnder kommer att ta fram åtgärdsprogram för att nå en ekonomi i balans.

Investeringar

Enligt planen uppgår investeringarna till:

2025 till 29,6 mnkr

2026 till 28,5 mnkr

2027 till 22,1 mnkr

Utöver detta bygger kommunen ett äldreboende 2024–2026. Det är en stor investering för både boende och personal. Kommunen värnar om ett bra boende i livets alla skeden samt en god arbetsmiljö. Denna investering kommer påverka kommunens soliditet kraftigt. Detta innebär att investeringen inte kan finansieras med eget kapital och kommunen behöver öka sin skuldsättningsgrad.

Likvida medel

Vid utgången av 2024 beräknas de likvida medlen uppgå till ca 74,7 mnkr. Nivån på likvida medel har minskat i jämförelsen med tidigare år som resultat av tidigare års underskott och ökade kostnader.

Finansiella mål 2025–2027

Det kommunövergripande finansiella målet för en god ekonomisk hushållning av befintliga resurser 2025 består av följande finansiella delmål:

- Årets resultat efter finansnetto ska vara 14,0 mnkr eller motsvarande 2 % av skatteintäkter, generella bidrag och utjämnning.
- Verksamhetens nettokostnad som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag, (%) ska inte överstiga 100%.
- Kommunens soliditet ska årligen stärkas och vara minst 36,0 %. Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med eget kapital.
- En kassalikviditet över 100 %. Kassalikviditet visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt. En kassalikviditet över 100 % betyder att kommunen kan betala sina kortsiktiga skulder direkt förutsatt att omsättningstillgångarna kan omsättas.
- För kommunkoncernen ska soliditeten vara minst 33 %, samt en kassalikviditet på över 100%.

3 Inledning

Budget 2025 och plan 2026–2027 är kommunfullmäktiges plan över det kommande årets ekonomi och verksamhet. Det är av högsta vikt att planering av mål och ekonomi hänger ihop och är långsiktig. För att åstadkomma en hållbar utveckling i verksamheterna behövs en uthållighet i ekonomi och målsättningar. Dokumentet innehåller även en flerårsplan för de efterföljande två åren. Budgeten är inte föremål för granskning av kommunens revisorer. Budgeten är i miljontals kronor med en decimal, (mnkr).

4 Organisation

Kommunens högsta beslutande organ är Kommunfullmäktige.

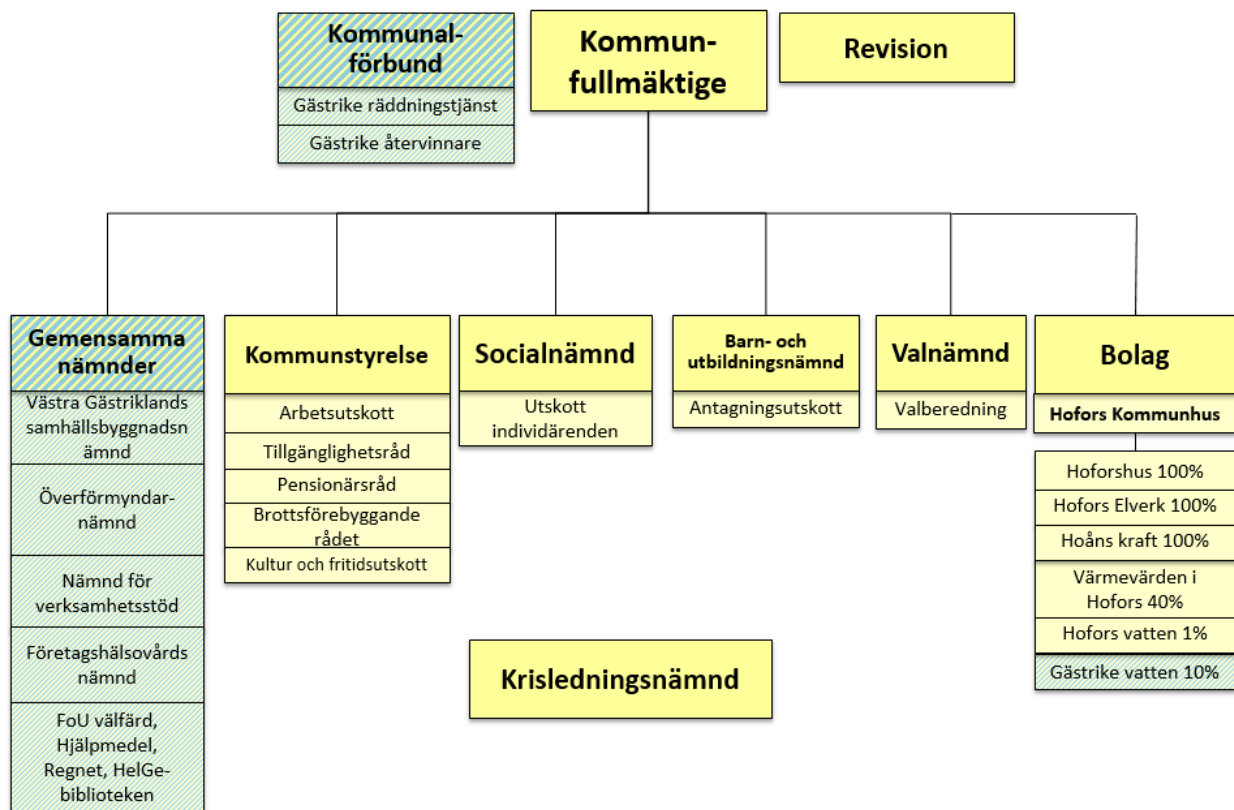
Fullmäktiges ledamöter väljs av medborgarna i kommunvalet som sker samtidigt med riksdags- och landstingsvalen vart 4:e år. Platserna i kommunfullmäktige, mandatet, fördelas proportionellt efter antalet röster varje politiskt parti får i kommunvalet.

Kommunfullmäktige utser ledamöter och ersättare i kommunens nämnder, styrelser och bolagsstyrelser, de utser även revisorer och revisorsersättare.

Kommunstyrelsen bereder de ärenden som avgörs av kommunfullmäktige. Besluten verkställs sedan av kommunens nämnder.

Den politiska organisationen består av tre egna nämnder, kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden. Kommunen ingår i flertalet gemensamma nämnder där man samarbetar med närliggande kommuner samt region Gävleborg.

I de gemensamma nämnderna ingår Sandviken, Hofors och Ockelbo.

Enligt kommunallagen ska det i en kommun finnas kommunfullmäktige, kommunstyrelse, revisorer, valnämnd, myndighetsnämnd samt en överförmyndare. Därutöver får kommunen välja hur verksamheten ska organiseras.

Organisationen i Hofors kommun bygger på en tydlig rollfördelning mellan politik och verksamheterna. Nämnderna har budgetansvar inom sitt politikerområde och får tjänstemannastöd av respektive verksamhet.

Val har genomförts under år 2022 gällande riksdags-, kommun- och regionval. Nya ledamöter har valts

inom kommunens nämnder. Den politiska ledningen är en koalition mellan Socialdemokraterna, Liberalerna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna.

Mandatperioden för kommunfullmäktige började den 10 oktober 2022 och nämndernas mandatperiod startades den första januari 2023.

Nedan visas mandatfördelning för Hofors kommun under nuvarande mandatperiod (2023–2026). Totalt är det 31 mandat som är fördelade på åtta partier.

Parti	Mandat
Arbetarpartiet - Socialdemokraterna	10
Hoforspartiet	4
Sverigedemokraterna	5
Moderata samlingspartiet	4
Vänsterpartiet	3
Liberalerna	2
Centerpartiet	2
Kristdemokraterna	1
Summa	31

5 Styrning- och ledning i Hofors kommun

5.1 Styrmodell

Alla aktörer i Hofors kommun använder sig av målstyrning och ett gemensamt ledningssystem. En tydlig och effektiv styrning sätter kommuninvånarna i fokus.

Syftet med ledningssystemet är att vi ska arbeta åt samma håll och att vi genom ständiga förbättringar når bättre resultat. Med hjälp av tydliga mål och aktiviteter som vi följer upp och utvärderar styr vi mot vår gemensamma framtidsstrategi.

Det finns två fokusområden som ska styra mot att uppnå framtidsstrategin:

- **Växande kommun**
- **Hållbar utveckling**

Kommunövergripande mål:

- Dessa mål fastställs av kommunfullmäktige.
- De kommunövergripande målen fastställs i mars.
- Revision och översyn sker inför varje planperiod.

Fokusområden och kommunövergripande mål ger en "vägledning" för vad som ska prioriteras. Målen anger den inriktning som verksamheterna ska sträva efter att uppnå.

Styrelsemål/Nämndmål/Bolagsmål:

- Alla nämnder konkretiserar egna mål med utgångspunkt från kommunfullmäktiges Kommunövergripande mål. Tidshorizonten är 1 – 3 år.
- Nämndmålen ges som förslag av styrelse eller nämnd i maj. Mål anger riktningen och formuleras så att de besvarar frågan vad som ska uppnås, inte hur.

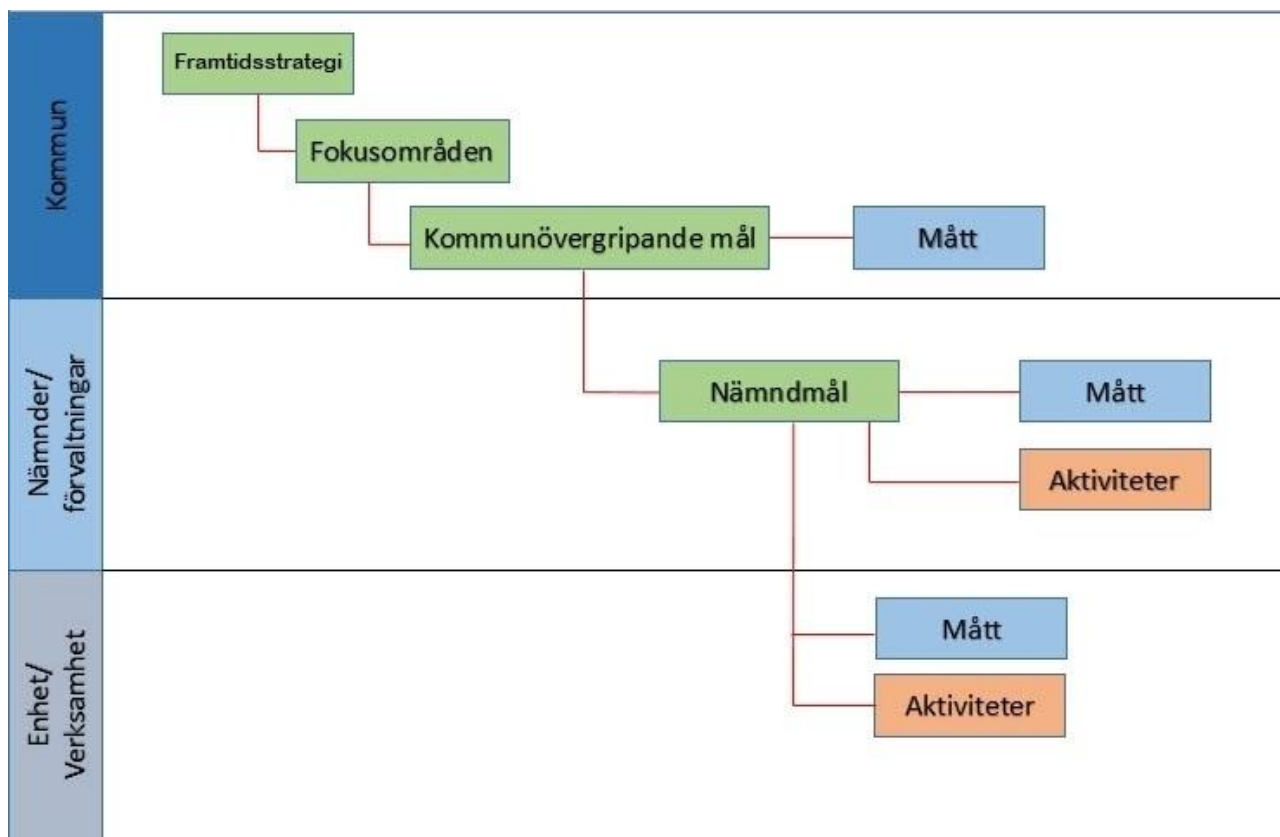
Nämndernas mål ska formuleras så att förväntade effekter kan följas upp och utvärderas. Att målen ska vara uppföljningsbara innebär att de ska kunna brytas ned till olika aktiviteter som är mätbara.

Aktivitet:

- Aktiviteter är konkreta och besvarar frågan hur ett mål ska uppnås och ge önskade effekter. Det kan vara flera aktiviteter som tillsammans gör att ett mål uppnås. Dessa kan fördelas med olika tidsbestämthet över ett verksamhetsår.
- Dessa ska vara enkla att avgöra om de har utförts eller ej.
- Aktiviteter är kopplade till ett speciellt nämndmål.
- Aktiviteter är inte det som görs dagligen utan är mer specifika ”projekt” för att uppnå målet.

Mått:

- För varje mål i styrmodellen bör minst ett mått finnas.
- Syfte med mått är att möjliggöra en bedömning av i vilken grad målet har uppnåtts. För varje mått ska därför ett målvärde anges. Målvärdet kan utgå från tidigare årsutfall. För långsiktiga mål rekommenderas att målvärde anges för flera år framåt. Detta för att tydliggöra och tidsbestämma vad som ska uppnås respektive år. Mått kan spegla utvecklingen över tid vilket är intressant i en resultatanalys och ett förbättringsarbete.

Hofors kommun är en växande kommun med hållbar utveckling.

Utifrån kommunens framtidsstrategi kommer de kommunövergripandemålen delas upp i två fokusområden, Växande kommun och hållbar utveckling.

Kommunövergripande målen kopplas till Agenda 2030 för kommunens arbete ska ligga i linje med FN:s fastställda handlingsplan för hållbar utveckling.

5.2 Kommunövergripande mål för planperioden

Förslag till kommunövergripande mål för planperioden 2025–2027 finns redovisat nedan. För att skapa en röd tråd genom den politiska styrningen är kommunens övergripande mål direkt kopplat till framtidsstrategin med fokusområden Växande kommun och Hållbar utveckling, samt Agenda 2030. Utifrån de övergripande målen kommer sedan nämnderna att anta nämndmål. Nämnderna arbetar utifrån flera uppdrag, både statliga uppdrag och mot myndighetsdirektiv och förordningar. Nämndernas utmaning är att väva samman kommunala mål med övriga uppdrag för att på ett sätt följa det systematiska uppföljningsarbetet inom alla ansvarsområden.

Kommunövergripande mål följs upp i samband med apriluppföljning, delårsrapport och årsredovisning.

De mått som följs upp en gång per år avrapporteras i årsredovisningen. Måtten som är kopplade till Kommunens kvalitet i korthet, Näringslivsranking samt Medborgarundersökning följs upp en gång per år.

Bedömning av måluppfyllelsen för de kommunövergripande målen bedöms genom att mäta utfall för mått samt genom måluppfyllelse avseende styrelsemål, nämndmål och bolagsmål.

VÄXANDE KOMMUN

MÖJLIGGÖRA ETT POSITIVT FÖRETAGSKLIMAT

Kommunen ska ha hög en tillgänglighet och god service, för att främja ett starkt och varierat näringsliv. Det ska finnas ett gott samspel såväl med företagen som internt mellan olika kommunala verksamheter. Kommunen måste skapa en positiv bild av entreprenörskap och sprida den till både medborgarna och andra aktörer lokalt och regionalt.

VÄXANDE KOMMUN

DET ÄR TRYGGT, HÅLLBART OCH UTVECKLANDE ATT LEVA OCH BO I HOFORS KOMMUN

Att skapa och vidmakthålla en framgångsrik skola för det livslånga lärandet. Medborgarna får stöd, vård och omsorg i livets alla skeenden. Bostadsförsörjning som möjliggör befolkningsutvecklingen och dess behov. Verksamhetslokaler som är anpassade efter behov och hållbara över tid.

HÅLLBAR UTVECKLING

EN JÄMLIK, JÄMSTÄLLD OCH EKONOMISK HUSHÅLLNING AV BEFINTLIGA RESURSER

Förutsättning för att kunna driva verksamheten med hög kvalitet är en god ekonomi. Alla som arbetar i kommunen har ett ansvar att utifrån givna ramar ständigt effektivisera och förbättra arbetssätt för att ge kommuninvånarnas bästa verksamhet för varje insatt skattekrone.

HÅLLBAR UTVECKLING

SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR EN JÄMLIK FOLKHÄLSA I HELA SAMHÄLLET

God hälsa är en resurs för individen medan god folkhälsa är ett mål för samhället. I Hofors kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv.

För att skapa god hälsa är följande prioriterat, Fritid och kultur, utbildning, jämlikhet och föreningsliv.

HÅLLBAR UTVECKLING

AKTIVT MILJÖARBETE STIMULERAR RESURSEFFektivITET OCH KRETSLOPPSTÄNKANDE

Genom ett förbättrat miljöarbete tas resurserna bättre tillvara och bidrar till långsiktig hållbarhet. Kommunövergripande arbete med planer och strategier för en minskad miljö- och klimatpåverkan

6 Förutsättningar för Hofors kommun 2025–2027

6.1 Samhällsekonomin

Efter två år av strama ekonomiska förutsättningar vänder det 2025 och det sammantagna resultatet i kommunerna blir återigen starkt. Det kan tyckas återhållsamt att räkna med en volymförändring motsvarande demografiska behovförändringar i och med att kommunerna i budgetarbetet för 2025 kan hitta områden som fått stå tillbaka under ett par år och där behov av förstärkningar finns. Men många kommuner kommer att ha behov av att återställa underskott från 2023 och 2024, eller nå de mål om soliditet och resultat som finns under planperioden. Den svåra bemanningssituationen, i princip i hela landet, kommer att hålla tillbaka kostnadsökningen. Resultaten åren 2025–2027 blir ungefär i nivå med kommunernas genomsnitt de senaste tio åren, knappt 4 procent av skatter och bidrag. Resultatnivån kan verka hög, men med prognosen följer även fortsatt mycket höga investeringsnivåer och därmed ett behov av höga resultat för att hålla tillbaka upplåningen. Självfinansieringsgraden, blir omkring 75 procent under dessa tre år, vilket är i linje med genomsnittet de senaste tio åren. Eftersom räntan inte ökar under perioden blir det inte någon dramatisk försämring av räntenettet.

I många länder märks en trend mot svagare arbetsmarknadskonjunktur. Denna fas har dröjt oväntat länge i flertalet länder, givet en svag BNP-utveckling på flera håll 2022–2023. Hittills syns i de flesta fall endast en mild avmattning av sysselsättningen. En fortsatt försvagning av arbetsmarknadskonjunkturen väntas i år, med endast en svag ökning alternativt fallande sysselsättningstillväxt. Detta tynger utsikterna för världskonjunkturen i år. Föregående års inflationsnedgång fortgår, men fallet i år blir mindre än 2023. Att inflationen närmar sig inflationsmålen får centralbankerna att sänka styrräntorna 2024–2025. I den svaga konjunkturen blir ett lägre ränteläge och sjunkande inflation välkomna stimulanser. Detta väger dock inte lika tungt som föregående års pris- och ränteuppgångar. Något omedelbart efterfrågelyst förväntas därför inte, varken i USA eller Europa. Den stigande köpkraft som fallande inflation och räntor ger, stärker efterfrågan vilket ger en starkare global konjunktur nästa år. En större avmattning kan därmed undvikas.

6.2 Utdebitering

Skattesatsen för 2025 och planperioden är oförändrad jämfört med tidigare år.

Utdebitering:

2025: 22:86 kr

2026: 22,86 kr

2027: 22,86 kr

6.3 Skatteintäkter och generella bidrag

Prognos från Sveriges kommuner och Regioner (SKR) gällande skatteutveckling

Mkr	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skatteintäkter	534,6	551,0	567,5	585,7
Generella bidrag	172,1	181,9	182,9	183,4
Summa	708,7	732,3	750,4	763,1

6.4 Befolkningsutveckling

Befolkningen i Hofors kommun den sista december 2023 uppgick till 9 375 personer.

Den 23 april 2024 uppgick invånarantalet till 9 373 personer, vilket var en minskning med 2 personer jämfört med utgången 2023. För budget 2025, plan 2026–2027 har kommunen gjort en egen prognos som presenteras nedan. Egen prognos är grund till skatteberäkningen för budgetår 2025, plan 2026–2027. En eventuell förbättring i prognosunderlaget kommer att regleras i nästa årsbudget och planperioden.

År	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Kommunens egen prognos	9 370	9 323	9 271	9 223
SCB prognos	9 375	9 398	9 420	9 441
Diff.	-5	-75	-149	-218

Antalet invånare 1 november året innan är den parameter som är den enskilt största styrande parametern vad gäller kommunens skatteintäkter. I budget 2025 har det prognostiserats att invånarantalet kommer att vara ca 9 370 personer den 1 november 2024.

6.4.1 Framtida befolkningsutveckling

Kommunen har tillämpat en försiktighetsprincip och kommer att följa SCB:s prognoser framåt men göra egna prognoser baserat på utfallet de senaste åren för kommande planperiod. Befolkningsutvecklingen påverkar kommunens ekonomi i stor omfattning och följs noggrant.

7 Budgetprocess

7.1 Budgetprocessen

Strategin för budgetarbetet är att i möjligaste mån planera för inte bara budgetåret, utan också för de kommande plan åren. Genom ett sådant arbete undviks alltför stor ryckighet i ekonomin och därmed en jämnare verksamhetsutveckling.

Budgetprocessen är strategisk och utgör en viktig del i styrningen av kommunens verksamheter. Verksamhetsstyrningen består av olika metoder för att leda, styra och utveckla verksamheten mot fastställda mål. Styrningen syftar till att tillgängliga resurser används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

I budgetprocessen ska en effektiv styrning skapas i syfte att tillgodose kommuninvånarnas behov samt för att uppnå uppsatta mål och resultat genom att följa upp, analysera och ständigt förbättra verksamheten.

Genom budgetprocessen genomför kommunfullmäktige sina politiska prioriteringar.

Utgångspunkt för styrningen är en sammanhållen målstyrning där kommunfullmäktige i budgeten anger vision, fokusområden, kommunövergripande mål samt en treårig ekonomisk plan.

Fokusområden och kommunövergripande mål är vägledning för vad som ska prioriteras. Målen anger den inriktning som verksamheterna ska uppnå.

Nämndernas mål ska formuleras så att förväntade effekter kan följas upp och utvärderas.

Utrymmet för verksamhetens driftramar påverkas av fullmäktiges direktiv om resultat, utdebitering samt prognosen för skatteintäkter och generella bidrag.

7.1.1 Beslutsprocess

Årscykel		
13 december 2023	Budget kick-off	Kommunstyrelsen
25 mars	Budgetdialogdag	Kommunstyrelsen
21 maj	Förslag till ramfördelning 2025, plan 2026–2027	Kommunstyrelsen
4 juni	Förslag till budget 2025, plan 2026–2027	Kommunstyrelsen
25 juni	Fastställande av budget 2025, plan 2026–2027	Kommunfullmäktige
September	Nämnder och styrelser tar sina budgetar, nämndmål och verksamhetsplaner	Nämnder och styrelser

7.1.2 Upprättandet av budgetförslag 2025–2027

SKR erbjuder kommuner att delta i ett projekt där målet är att genomföra en budgetprocess som utgår från en resursfördelningsmodell baserad på verksamhetens prislappar. Hofors kommun har varit med i det projektet och har för första gången i budget 2025, plan 2026–2027 fördelat ramarna utifrån den.

Verksamheterna har återkommit med konsekvenser och behov utifrån nya resursfördelningsmodellen i samband med budgetdialogdagen. Totalt har ramen för 2025 ökat med 26 mnkr jämfört med 2024. Önskemålen och behoven inom de olika verksamheterna uppgår dock till mer, och överstiger därmed intäktsökningen. I och med detta behöver nämnderna och styrelsen arbeta med effektiviseringar och prioriteringar under budgetarbetet för att fastställa en internbudget på tilldelad ram.

7.2 Känslighetsanalys

Budgeten bygger på antaganden och prognoser. För att få en bild av känsligheten eller risken i budgeten redovisas här hur en förändring i väsentliga faktorer påverkar utfallet på kostnader och intäkter.

Nedanstående punkter visar effekterna av förändringar i de olika planeringsförutsättningarna.

- Löneökning med 1 procent ökar kostnaderna med cirka 5,5 miljoner kronor.
- Förändring av invånarantalet med 100 personer ökar/minskar skatteintäkterna med cirka 5,9 miljoner kronor. Inklusiv utjämningsystemet är förändringen 7,8 miljoner kronor.
- En förändrad utdebitering med 1 krona påverkar skatteintäkterna med cirka 24 miljoner kronor.

8 Ekonomiska målsättningar

8.1 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, på kort och lång sikt. God hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande kostnader och intäkter. Verksamhetens nettokostnader bör därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och statsbidrag.

Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion.

En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att kommunen ska kunna leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål 2025–2027

Enligt kommunallagen ska kommunerna i samband med budgeten ange finansiella mål för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ange de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den kommunala verksamheten utifrån respektive kommuns ekonomiska situation. Vidare ska de finansiella målen ange en ambitionsnivå för kommunens finansiella utveckling och ställning.

För Hofors kommun innebär god ekonomisk hushållning en stabil ekonomi för att kunna hantera nedgångar och kriser i samhällsekonomin. Detta innebär bland annat att:

- Det är övertiden balans mellan inkomster och utgifter.
- Den ekonomiska utvecklingen ska analyseras kontinuerligt samt att det vidtas åtgärder, om så krävs, för att åstadkomma en god ekonomi.
- Förmögenheten ska inte förbrukas för att täcka löpande behov och löpande driftskostnader ska inte finansieras med lån.
- Årets resultat ska uppgå till 2% av summa skatteintäkter, generella bidrag och utjämningsbidrag, detta för att inte "urholka" förmögenheten/ egna kapitalet.

Det kommunövergripande finansiella målet för en god ekonomisk hushållning av befintliga resurser 2025 består av följande finansiella delmål:

- Årets resultat efter finansnetto ska vara 14,0 mnkr eller motsvarande 2% av skatteintäkter,

- generella bidrag och utjämning.
- Verksamhetens nettokostnad som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag, (%) ska inte överstiga 100%.
- Kommunens soliditet ska årligen stärkas och vara minst 36,0%. Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med eget kapital.
- En kassalikviditet över 100 %. Kassalikviditet visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt. En kassalikviditet över 100 % betyder att kommunen kan betala sina kortsiktiga skulder direkt förutsatt att omsättningstillgångarna kan omsättas.
- För kommunkoncernen ska soliditeten vara minst 33%, samt en kassalikviditet på över 100%.

8.2 Resultatkravet

I kommunallagen stadgas en nedre nivå för utvecklingen i en kommun, balanskravet.

Balanskravet innebär att kommuner inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Ett nollresultat är inte tillräckligt för att på lång sikt uppnå kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott och det ska återställas inom tre år. Varje år skall i årsredovisning redovisas en balanskravsutredning.

Målet för årets resultat varierar i olika kommuner. Ett riktvärde brukar vara att kommunsektorn som helhet ska ha ett överskott motsvarande 2 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning. För Hofors kommun är ett överskott motsvarande 2 procent ca 14 mnkr. För år 2025 uppgår det budgeterade resultatet till 14,2 mnkr.

Under planperioden uppgår det samlade resultatet till 60 mnkr.

8.3 Prognos årets resultat 2024

Hofors kommun ser efter april månad ut att gå mot ett underskott på 25,4 mnkr mot resultat och 32,4 mnkr lägre än beslutat budget. Nämndernas budgetavvikelse ligger på 28,5 mnkr.

En av anledningarna till detta är att många åtgärder för att få ekonomi i balans är ogenomförda eller försenade. Det är framför allt verksamheterna inom Socialnämnden och Kommunstyrelsen som avviker från de ekonomiska ramarna. I samband med byggnationen av nytt äldreboende så har man funnit arsenik i marken och saneringskostnaden beräknas bli 13 mnkr, vilket är med i resultatet, men kommer att hanteras som synnerliga skäl i balanskravsresultatet. Alla nämnder kommer att ta fram åtgärdsprogram för att nå en ekonomi i balans.

Nämnd	Budget 2024	Årsprognos	Avvikelse
1 Kommunfullmäktige	4,0	4,0	0,0
2 Kommunstyrelsen	119,5	125,3	-5,8
4 Barn- och utbildningsnämnden	265,3	272,8	-7,5
5 Socialnämnden	288,5	318,0	-29,5
8 Finansförvaltningen	26,0	23,0	3,0
9 Skatter mm	-710,3	-717,7	7,4
Resultat	-7,0	25,4	-32,4

8.4 Nettokostnadsutveckling

En förutsättning för sund ekonomi i en kommun är att det finns balans mellan löpande intäkter och

kostnader. Ett sätt att belysa det är att analysera hur stor del av skatteintäkter och generella statsbidrag som går åt till nettokostnaden för verksamheterna, dvs alla skattemedel kan inte användas till den löpande driften.

Nettokostnadsandelen i budget 2025 är 99,6 %. En nettokostnadsandel under 100% stärker kommunens ekonomi. Det är därför viktigt att säkerställa att nettokostnadsandelen bibehålls på en nivå under 100%.

Nettokostnad inklusive finansnetto uppgår till 98 % i budget 2025.

8.5 Soliditetsutveckling

Kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling beskrivs bäst av hur soliditeten förändras. En grundförutsättning för att soliditeten ligger på målnivån är att det skapas ett överskott i den löpande verksamheten så att investeringar till största del kan finansieras med eget anskaffat kapital. Soliditeten i planperioden kommer att sjunka på grund av byggandet av ett nytt äldreboende.

Budgeterad soliditet under 2025 och nästkommande planperiod är,

- 2025: 36,3 %
- 2026: 37,2 %
- 2027: 38,0 %

Budgeterad soliditet inklusive pensionsåtaganden är,

- 2025: 4,8 %
- 2026: 7,9 %
- 2027: 11,0 %

En negativ soliditet inklusive pensionsåtaganden resulterar i att kommunen inte kan finansiera befintliga pensionsåtaganden.

8.6 Investeringar och lån

Under åren 2022–2023 har kommunen inte tagit nya lån och klarade beslutade investeringar med egna medel. Nuvarande låneskuld uppgår till 103,3 mnkr. Utanför den ordinarie investeringsbudgeten ligger beslutet om byggandet av nytt äldreboende. Investeringen är på cirka 300 mnkr 2024–2026. Finansieringen kommer att ske genom upptagande av lån och 2024 har 40 mnkr lånats upp i maj och ytterligare 85 mnkr kommer behöva lånas upp i år.

I budget 2025 ligger en investeringsbudget om totalt 29,6 mnkr och för att inte försvaga ekonomin framåt bör investeringarna över tid ligga i nivå med avskrivningarna och att alla investeringar ska vara självfinansierade.

Vid beräkning av kapitalkostnader tillämpas den av SKR föreslagna internräntan, som för 2024 uppgår till 2,5 procent.

9 Ekonomiska styrdokument

9.1 Resultatbudget

	Bokslut 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	142,7	151,0	151,0	151,0	154,0	155,0
Verksamhetens kostnader	-838,2	-836,3	-876,9	-862,2	-872,2	-887,0
Avskrivningar	-17,4	-18,0	-17,2	-18,5	-22,5	-23,0
Verksamhetens nettokostnader	-712,9	-703,3	-743,1	-729,7	-740,7	-755,0
Skatteintäkter	518,2	527,2	534,6	551,0	567,5	585,7
Generella statsbidrag och utjämning	177,3	172,1	172,1	181,9	182,9	183,4
Verksamhetens resultat	-17,5	-4,0	-36,4	3,2	9,7	14,1
Finansiella intäkter	16,5	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Finansiella kostnader	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Resultat efter finansiella poster	-12,0	7,0	-25,4	14,2	20,7	25,1
Resultat	-12,0	7,0	-25,4	14,2	20,7	25,1

Budget 2025, plan 2026–2027

9.2 Balansbudget

	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella	4,0	5,3	4,0	4,0	4,0
Materiella	168,0	196,6	458,6	504,3	505,4
Finansiella	88,8	87,9	87,9	87,9	87,9
Summa anläggningstillgångar	260,8	289,8	550,5	596,2	597,3
Omsättningstillgångar					
Förråd mm.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fordringar	72,0	69,5	70,0	75,0	75,0
Kassa och bank	79,9	67,5	70,0	86,0	95,0
Summa omsättningstillgångar	151,9	137,0	140,0	161,0	170,0
Summa tillgångar	412,7	426,8	690,5	757,2	767,3
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Ingående eget kapital	165,5	148,0	155,0	169,2	189,9
Årets resultat	-12,0	7,0	14,2	20,7	25,1
Summa eget kapital	153,5	155,0	169,2	189,9	215,0
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	75,9	92,1	92,0	92,0	91,8
Andra avsättningar	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Summa avsättningar	76,4	92,6	92,5	92,5	92,3
Skulder					
Långfristiga skulder	72,2	73,2	321,8	369,8	360,0
Kortfristiga skulder	110,6	106,0	107,0	105,0	100,0
Summa skulder	182,8	179,2	428,8	474,8	460,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	412,7	426,8	690,5	757,2	767,3

9.3 Investeringsbudget

	Budget	Plan	Plan
	2025	2026	2027
Summa investeringar	29 640	28 050	22 100
Kommunstyrelsen			
Enskilda vägar		1 000	
Asfaltering	8 000	10 000	10 000
Nya bryggor Malmjärn och Edsken	400	400	
Offentlig belysning	2 000	2 000	2 000
Div. investering KS (inkl. system)	500	500	500
Medel till medfinansieringsprojekt	500	1 000	1 000
Nytt intranät kommunanställda	400		
IT infrastruktur	3 500		
IT samgående	4 000		
Broar	1 500	1 500	1 500
Lekplatser	100	100	100
Värnaskolans matsal, säkra serveringsdiskar	200		
Petreskolans matsal, säkra serveringsdiskar	200		
Fasadrenovering Hoforshallen	1 150		
Teknisk övervakningsskärm Hoforshallen	350		
Infoskärmar (3 st.) Hoforshallen	40		
Div. investeringar Hoforshallen		250	
Idrottsgolv Hoforshallen		1 500	
Duschutrymmen Rehab Hoforshallen		1 000	
Avfuktare ventilation Hoforshallen	800		
Ismaskin	1 300		
Renovering ytskikt och LED-belysning ishallen (250+400)		650	
Nytt brandlarm Hoforshallen	500		
Utegym Torsåkers IP	500		
Utbyggnad toalett gym	300		
Div. investeringar idrottsanläggningar	250		
Div. investeringar ridhuset	150	250	
Redskapsbärare till idrottsanläggningarna		2 000	
Nytt konstgräs och LED-belysning Stålringen (2 500+400)		2 900	
Socialnämnd			
Välfärdsteknik	1 000	1 000	1 000
Diverse investeringar	1 000	1 000	1 000
Barn-och utbildningsnämnd			
Diverse investeringar	1 000	1 000	1 000

9.4 Finansieringsbudget

	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Löpande verksamhet					
Årets resultat	-12,0	7,0	14,2	20,7	25,1
Justering ej likviditetspåverkande poster	13,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Av- o nedskrivningar	17,4	18,0	18,5	22,5	23,0
Avsättning pensioner	0,0	-7,5	0,0	0,0	0,0
Förändring av kortfristiga fordringar	8,4	4,6	-0,5	-5,0	0,0
Förändring av kortfristiga skulder	-1,7	-4,0	1,0	-2,0	-5,0
Medel från den löpande verksamheten	25,5	18,2	33,2	36,2	43,1
Investeringar					
Anskaffning, materiella	-15,5	-22,2	-275,0	-66,1	-24,1
Anskaffning, finansiella	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringar	-16,4	-22,2	-275,0	-66,1	-24,1
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån	0,5	0,0	250,0	50,0	0,0
Ökning av skulder för finansiell leasing	-1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortering av skuld	0,0	-1,2	-6,0	-11,0	-10,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1,0	-1,2	-6,0	-11,0	-10,0
Kassaflöde	8,1	-5,2	2,2	9,1	9,0
Likvida medel 1 jan resp år	71,8	79,9	74,7	76,9	86,0
Likvida medel 31 dec resp år	79,9	74,7	76,9	86,0	95,0

9.5 Driftbudget nämnder och styrelse

mnkr.	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige	4,0	4,1	4,2	4,3
Kommunstyrelse	112,7	133,0	134,6	135,7
Barn- och utbildningsnämnd	265,3	266,9	269,7	273,2
Socialnämnd	288,5	291,7	298,5	308,0
Västra Gästriklands Samhällsbyggnadsnämnd	6,8	8,0	7,1	7,2
Finansförvaltning	26,0	26,0	26,0	26,0
Summa nettokostnader	703,3	729,7	731,2	745,4

10 Personalöversikt

Hofors kommun är en arbetsgivare med cirka 850 medarbetare och ett ställe att bo på för cirka 9370 invånare. Hofors kommun strävar efter att varje dag bidra med samhällsnytta och en hållbar bemanning för ett hälsosamt arbetsliv.

Utifrån världsläget med stora utmaningar de senaste åren, med anledning av bland annat Covid-19, Rysslands invasion av Ukraina, inflation och svårt ekonomiskt läge med höjda räntor samt ett större klimathot, vill vi tillsammans göra mer för att gynna hållbarhetsarbetet, få medarbetare och invånare att känna sig trygga och skapa förutsättningar för en kommun där vi alla kan bo, leva och verka på bästa sätt. De närmaste åren kommer att vara tuffa men vi jobbar för att vara hållbara över tid. Alla medborgare och människor ska känna sig delaktiga i samhällsutvecklingen. De grundläggande mänskliga behoven ska tillgodoses och alla ska ha rätt till förutsättningar att ta hand om sin hälsa.

Som arbetsgivare ska Hofors kommun vara attraktiv och förknippas med en positiv arbetsplats. För att kommunen ska verka för en attraktiv arbetsgivarpolitik ska förväntningar och villkor i anställningen vara attraktiva, tydliga och begripligt kommunicerade. Alla nyanställda ska få en kommunövergripande introduktion för att kunna leverera efter våra verksamhetsanvisningar och därmed känna en delaktighet. Vår värdegrund, respekt, professionalism och ansvar, ska vara utgångspunkten för att få en god arbetsmiljö men även för att åstadkomma god service gentemot medborgarna. Värdegrund hos oss är ett begrepp som står för frågor om etik, moral, relationer och demokrati. Hofors kommuns värdegrund är begrepp som beskriver de värderingar som formar vår organisations handlingar och normer. Vi vill att vår värdegrund ska påverka våra medarbetares agerande och mående på jobbet. Om de anställda trivs på jobbet vill kommunen tro att detta märks i medborgarfokus. Organisationskulturen kan beskrivas som de "oskrivna reglerna" och stämningen som existerar på arbetsplatsen. Alla bidrar till kulturen vilket innebär att den går att förändra och detta vill vi göra för att nå en ökad kvalitet och bli mindre sårbara.

Kompetensförsörjningsarbetet kommer ligga i fokus för att klara av de utmaningarna som finns inom personalområdet. Med kompetensförsörjning menar vi att på lång sikt kunna säkerställa att kommunen har tillgång till medarbetare med rätt kompetens. Inriktning kommer ligga på att utveckla nuvarande medarbetare och hitta nya arbetssätt. Vi kommer möta en befolkning som blir allt äldre och vi kommer de kommande åren få en stor andel medarbetare som uppnår pensionsålder och för att rusta oss för detta krävs ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning. Hofors kommun behöver samtligen fortsatt prioritera personalrelaterade frågor, bland annat vår arbetsmiljö, både det goda ledarskapet och medarbetarskapet för att behålla vår befintliga personal. Våra medarbetare ska hålla sig friska över tid vilket resulterar i ett viktigt mål att arbeta frekvent med friskfaktorer tillsammans med en hållbar arbetstidsförläggning som

utgår från verksamhetens behov. Hofors kommun arbetar nu med att implementera en central bemanningsenhet vilken kommer underlätta arbetet med schemaläggning och vikarieskaffning. Detta blir ett steg till att sänka vår sjukfrånvaro och att alla medarbetare ska känna att det är roligt att gå till jobbet. Kommunens personalpolitik ska fortsätta utvecklas för att vi ska kunna erbjuda en god och främjande arbetsmiljö till personalen som är kommunens viktigaste resurs.

Kommunen vill att alla ska känna sig delaktiga och att ingen kränkande särbehandling ska förekomma. Vi vill aktivt jobba med att skapa säkra och trivsamma arbetsplatser för att nå upp till kommunens arbetsmiljömål. Detta kommer göras genom samverkan, dialog och arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.